

MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARNI IJTIMOYIY MOSLASHTIRISHDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI

Almardanov Jo‘rabek Bobonazarovich

Termiz iqtisodiyot va servis universiteti o‘qituvchisi

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada maktabgacha yoshdagi bolalarni ijtimoiy moslashtirishda innovatsion texnologiyalardan foydalanish imkoniyatlari haqida ma’lumot berilgan.

Kalit so‘zlar: Ijtimoiy, innovatsion, adekvat, xavf omillari, emotsional, ijodiy o‘yinlar, psixologik holatlar, tinch uyqu, xulq-atvor. o‘rtacha moslashish:

АННОТАЦИЯ

В данной статье представлена информация о возможностях использования инновационных технологий в социальной адаптации детей дошкольного возраста.

Ключевые слова: Социальные, инновационные, адекватные, факторы риска, эмоциональные, творческие игры, психологические состояния, спокойный сон, поведение. средняя посадка:

Maktabgacha ta’limga qo‘yilayotgan hozirgi zamonaviy talablardan kelib chiqib maktabgacha ta’lim tashkilotlarini sifatli o‘zgartirishning asosiy sharti – innovatsion texnologiyalardan foydalanish hisoblanadi. Maktabgacha ta’lim tashkilotlarining tarbiyaviy ishlarida bola shaxsini shakllantirishda innovatsion texnologiyalardan foydalanilsa tarbiyaviy jarayonlarda yaxshi natijalarga erishish mumkin. Bola shaxsini shakllantirish, uning ijtimoiy hayotga kirishidagi muammolarga to‘g‘ri va izchil yondashish bolaning ijtimoiy moslashuvida muhim ahamiyat kasb etadi. Ijtimoiy moslashuv bolaning tengdoshlar guruhiga (ijtimoiy guruhga) kirishi, jamiyatda mavjud bo‘lgan me’yorlar, xulq-atvor qoidalarini qabul qilish, yashash sharoitlariga moslashish, bunda o‘zini anglash va rolli xatti-harakatlar, o‘z-o‘zini boshqarish qobiliyati, o‘z-o‘ziga xizmat ko‘rsatish, boshqalar bilan adekvat munosabatlar shakllanadi.

Ijtimoiylashtirish – bolaning ijtimoiy tajribani o‘zlashtirish jarayoni va natijasidir. Ijtimoiylashuv natijasida bolaga madaniyatli, bilimli shaxsga aylanadi. Maktabgacha yoshdagi bolalarni ijtimoiy moslashtirishga qaratilgan dastlabki tayyorgarlikning yetishmasligi nevrologik reaksiyalarga olib kelishi mumkin: - Emotsional holatning

buzilishi; - Uyqu va ishtahaning yomonlashishi; - Bolaning moslashgan birinchi belgilari; -tinch uyqu; -boshqa bolalar bilan tayyor muloqot; -pedagogning har qanday taklifiga adekvat javob berish; -normal hissiy holat; yengil moslashish bilan barcha ko'rsatkichlar qoida tariqasida 3-4 haftagacha normallasadi. O'rtacha moslashish darajasi 5-6 haftagacha. Og'ir moslashuv bilan 2-6 oygacha. Shuni esda tutish kerakki, bolaning noto'g'ri moslashish ehtimoli odatda shifokor tomonidan "xavf omillari" deb ataladigan anamnezda bir qator salbiy rivojlanish omillari bo'lganda keskin ortadi. Og'ir moslashuvga ega bo'lgan bolaga, ota-onalar va tarbiyachilardan tashqari, faqat pediatr yoki tor mutaxassis yordam beradi.

Maktabgacha yoshdagi bolalarning muvaffaqiyatli ijtimoiy moslashuvi uchun innovatsion texnologiyalardan foydalanish muhim ahamiyat kasb etib, bunda innovatsion texnologiyalardan asosan o'yin texnologiyalaridan keng foydalaniladi. Maktabgacha yoshdagi bolalarning barcha o'yinlari o'zining mazmuni, xususiyati va tashkil etilishiga ko'ra 2 katta turkumga bo'linadi: 1. Ijodiy o'yinlar: -syujetl -rolli o'yinlar; -sahnalashtirilgan o'yinlar; -qurish va yasashga doir o'yinlar. 2. Qoidali o'yinlar: -didaktik; -harakatli; musiqaviy; -ermak o'yinlar. O'yin texnologiyalari amaliy faoliyat hisoblanadi. O'yin turkumlari va turlari mashg'ulot maqsadini va bolalarning yosh va psixologik holatlarini inobatga olgan holda tanladi. Mashg'ulotlar davomida bolalarda mas'uliyat, hayotga qiziqish va bilim olishga bo'lgan ishtiyoqni uyg'otish o'yinning asosiy vazifalaridandir. O'yin faoliyati mashg'ulotning asosiy tushunchasini aks ettiradi. Negaki, o'yin- bu mashg'ulot demakdir. Kun tartibidan joy olgan har bir bo'limning asosini o'yin faoliyati tashkil etishi lozim. Tashkilotda mashg'ulotlarni o'yin faoliyati, jismoniy tarbiya va sport bilan uzviy aloqador holda olib borish mazmunli kun tartibini tashkil etish shartlaridan biri hisoblanadi. Kun tartibining to'g'ri tashkil etilishi va unda jismoniy tarbiyaning asosiy o'rinni egallashi mashg'ulotlarda va kun davomida bolalarning salomatligiga va kayfiyatiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Tarbiyalanuvchilar bilan kunning birinchiyarmi ertalabkisoatlarda badab tarbiya mashg'ulotlari olib boriladi. Tarbiyalanuvchilar umum rivojlantiruvchilar mashqlar bajaradi. Mashqlar davomida turli rangdagi, foydalanishga qulay sport jihozlaridan foydalanish bolalarning mashg'ulotga bo'lgan qiziqishini yanada oshiradi. Xulosa shuki, umuman olganda ijtimoiy moslashuv sog'lom bola uchun ham, nogiron bola uchun ham murakkab jarayondir. Maktabgacha ta'lim tashkilotlari xodimlari, oilalar va butun jamiyat har qanday bolaning jamiyatga kirib kelishi va uning to'laqonli ishtirokchisiga aylanishi uchun barcha zarur choralarni ko'rishi zarur. Yosh avlodning kelajagi bolalarning ijtimoiy moslashuviga qaratilgan kattalar faoliyatining maqsadga muvofiqligi va izchilligiga bog'liq.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI: (REFERENCES)

- 1.N.M. Egamberdiyeva Ijtimoiy pedagogika.- T. :2014 Darslik
- 2..Алмарданов, Ж. Б. (2022). МАКТАБГАЧА ЁШДАГИ БОЛАЛАРНИ МИЛЛИЙ ВА МАДАНИЙ ҚАДРИЯТЛАРГА ҲУРМАТ РУҲИДА ТАРБИЯЛАШ ИМКОНИЯТЛАРИ. Евразийский журнал академических исследований, 2(3), 479-481.
- 3.Almardanov Zhurabek Bobonazarovich (2021). THE ROLE AND INFLUENCE OF PSYCHOLOGICAL KNOWLEDGE IN THE DEVELOPMENT OF RESPECT FOR NATIONAL AND CULTURAL VALUES IN CHILDREN IN THE EDUCATIONAL ENVIRONMENT. European science, (4 (60)), 53-56.
- 4.Алмарданов Журабек Бобоназарович (2020). Механизмы воспитания уважения к национальным и культурным ценностям у детей в образовательной среде. Вестник науки и образования, (7-2 (85)), 92-94.